
Budsjettkonferansen: – Helsetjenesten er ikke rustet for krise og krig

AKTUELT I FORENINGEN

TOR MARTIN NILSEN

Kommunikasjonsavdelingen

Helsetjenesten spiller en nøkkelrolle i Norges totalforsvar, men i dag er kapasiteten knapt nok dimensjonert for en normalsituasjon. Når regjeringen samles til årets første budsjettkonferanse, ber Legeforeningen om tydelige prioriteringer for å styrke helseberedskapen.

NØDVENDIG Å STYRKE HELSEBEREDSKAPEN: – Erfaringene fra de siste årene viser hvor viktig det er med en robust helsetjeneste. Krigen i Ukraina og en stadig mer urolig sikkerhetspolitisk situasjon verden over gjør det helt nødvendig å styrke helseberedskapen og samarbeidet mellom helsetjenesten og Forsvaret, sier president Anne-Karin Rime. (Foto: Thomas B. Eckhoff/Legeforeningen)

10.–11. mars starter regjeringen arbeidet med statsbudsjettet for 2027. I sitt innspill til statsbudsjettet er Legeforeningen tydelig på at helseberedskap og sivil-militært samarbeid må prioriteres høyere.

– Helsetjenesten er en avgjørende del av Norges totalforsvar. Når kriser rammer, stilles det høye krav til at helsetjenesten kan handle raskt, samordnet og med høy faglig kvalitet, men vi er ikke godt nok rustet i dag, selv ikke i en normalsituasjon, sier president Anne-Karin Rime.

Urolig verdenssituasjon

Den sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa og resten av verden har gjort beredskap til et stadig viktigere tema.

– Erfaringene fra de siste årene viser hvor viktig det er med en robust helsetjeneste. Krigen i Ukraina og en stadig mer urolig sikkerhetspolitisk situasjon verden over gjør det helt nødvendig å styrke helseberedskapen og samarbeidet mellom helsetjenesten og Forsvaret, sier Rime.

I langtidsplanen for Forsvaret understreker Stortinget behovet for tettere samarbeid mellom sivil og militær sektor. Legeforeningen peker på at det er et stort behov for å styrke planverk, samarbeid og øving mellom Forsvaret og den sivile helsetjenesten.

Øvelser og beredskapslagre

Felles øvelser mellom Forsvaret, politi, brann og helsetjenesten er avgjørende for å bygge beredskap. Der slike øvelser allerede gjennomføres, oppleves de som svært nyttige. Samtidig kan det være krevende for helsetjenesten å frigjøre personell fra daglig drift.

– Dersom vi mener alvor med totalforsvaret, må det legges bedre til rette for trening og øvelser mellom sektorene. Dette er et tverrsektorielt myndighetsansvar. Samtidig må vi styrke beredskapen for legemidler, eventuelt nye vaksiner, smittevernutstyr og annet nødvendig utstyr, slik at vi står bedre rustet når kriser utfordrer etablerte forsyningslinjer og avtaler, sier Rime.

Haster å få sykehusene ut av gjeldsfella

Samtidig står helsetjenesten i en krevende økonomisk situasjon. I 2026 må de regionale helseforetakene betale om lag 4,5 milliarder kroner i renter og avdrag til staten – en økning på over 1,2 milliarder fra året før.

Kostnadsveksten må håndteres innenfor eksisterende driftsbudsjetter, samtidig som aktivitetskravene øker. Resultatet er et kraftig redusert handlingsrom for investeringer i bygg, utstyr og kapasitet, noe som truer både pasienttilbudet og arbeidsmiljøet.

– Penger som skulle gått til pasientbehandling og investeringer brukes nå til renter. Avvikling av rentekravet vil umiddelbart frigjøre betydelige ressurser til helsetjenesten. I tillegg må Stortingets vedtak om avskrivninger og rentekompensasjon for sykehusbygg følges opp, avslutter Anne-Karin Rime, og viser til at nesten 85 prosent av befolkningen mener helse må prioriteres høyere i budsjettene.

Publisert: 20. april 2026. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.26.05.16

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 14. juli 2026.